

NÉPLAP

Szerkesztőség: Debrecen, Ferenc József-út 56.
Kiadóhivatal: József kir. herceg-u. 16.

DEMOKRATIKUS NAPILAP

Előfizetési árak: Egy hóra 750 P
Negyedévre 21— P
Félévre 40— P

Budapest lángokban áll

Rövid napok, rövid kilométerek — és véres, megkínzott hazánk nem hadműveleti terület többé. Ledől a német imperializmus utolsó előretolt bástyája, Magyarország újból a mi földünk, a mi országunk lesz. A játéknak, a sok-sok hazudozásnak, ámitásnak vége — és a ránszakadt ezen szenvedést, kint módunkban lesz orvosolni.

Végképp számba kell vennünk és tudatunk mélyébe, gyermekeink lelkébe kell ásnunk azt a tenger veszedelmet, amibe elnyomó, gaz rendszerünk rántott, ki szolgáltatva újból bennünket a németek önző céljainak.

A történelem sokszor kioktatt már a magyarságot, sokszor meglátta a nyugati szomszéd igazi arcát a változó álarcok mögött. S mégis újra meg újra jármába tudta hajtani a terjeszkedő német állam, mert mindig akadt áruló szennyes réteg, amely hajlandó volt az odavetett koncert romlását zúditani az egész nép nyakába.

Számba kell vegyük azokat a megpróbáltatásokat, melyekbe a német imperializmus legszervezettebb, legvéresebb rendszere, a nemzeti szocializmus kergette a magyar dolgozókat. Miatta nem tudtunk baráti léghőrt teremteni szomszédainkkal, miatta támadtuk hátba a demokratikus Cseh szlovákiát és Jugoszláviát, miatta nem találtunk végső, egészséges megoldást Erdély kérdésében miatta vettünk részt a hatalmas Szovjetunió békeszerető népe ellen vívott rablőháborúban, üzentünk hadat a világ minden nagy hatalmának, miatta ontották fiaink a kevés magyar vért a Don messzi vizébe, miatta érdemeltük ki minden becsületes demokratikus nép megvetését barbár fagyűlöletünkért, miatta hever fel-dűltan, széttörve az ország.

A magyar néphez!

A Németországgal kötött katonai szövetség és a német háború utolsó nemzeti válságba sodorták hazánkat. A németek kifosztották, ipusztították az országot. A nácibérenc Szálasi abban a pillanatban löfött tört a nemzet hátába, amikor hazánk meg akarta indítani szabadágharcát a német elnyomók kiűzésére, Magyarország felszabadításáért. Horthy kormányzót elhurcolták a németek. A hatalmat a hazarülő hungarista söpredék bitorolja, mely kizárólag német szuronyokra ámaszkodik. Az országnak nincsen törvényes, szuverén képviselő szerve, nincsen kormánya.

A hazánkra szakadt nagy nemzeti szerencsétlenség indított bennünket, magyar hazafiakat arra, hogy kezünkbe vegyük a kezdeményezést az Ideiglenes Nemzetgyűlés egybehívására, mely megalakítja Magyarországot Ideiglenes Nemzeti Kormányát.

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés egybehívását — széles demokratikus alapon — lehetővé teszi az, hogy a Vörös Hadsereg már felszabadított ország háromnegyed részét a gyűlölt német elnyomók és nyilas bérencik uralma alól.

Felhívjuk a városok és községek önkormányzati testületeit, a Nemzeti Bizottságokat, a szakszervezeteket, az ipari, mezőgazdasági és kereskedelmi szervezeteket, a kulturális és egyéb egyesületeket, hogy demokratikusan válasszák meg küldötteiket az Ideiglenes Nemzetgyűlésbe.

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés kifejezésre fogja juttatni a magyar népkaratát: összefogni párt- és társadalmi különbség nélkül a német rablók kiűzésére, az országnak a romokból való feltámasztására, erős, független, demokratikus Magyarországot megteremtésére.

Eljen az Ideiglenes Nemzetgyűlés!
Eljen a magyar nép egysége a német elnyomók és nyilas bérencik ellen!

Eljen az erős, független, demokratikus Magyarország!

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés Előkészítő Bizottsága:

DR. VÁSÁRY ISTVÁN
Debrecen polgármestere, elnök

MIKLÓS BÉLA
vezérezredes
NAGY IMRE
közgazdász
DR. BODNÁR JÁNOS
rektor
DR. TARISKA ISTVÁN
orvos
DR. VALENTINY ÁGOSTON
Szeged polgármestere
KOMÓCSIN MIHÁLY
szakszervezeti vezető
DR. ERDEI FERENC
szerkesztő
TAKÁCS FERENC
v. orsz. képviselő

VÖRÖS JÁNOS
vezérezredes
DR. JUHÁSZ-NAGY SÁNDOR
v. igazságügyi min.
DR. RÉVÉSZ IMRE
ref. püspök
KOVÁCS JÁNOS
kőműves
DR. BALOGH ISTVÁN
plébános
GERŐ ERNŐ
közíró
DR. GYÖNGYÖSI JÁNOS
tanár
OLÁH MIHÁLY
kőműves

Csak miatta? A német fasisztus nem oka mindennek, okoljuk, vádoljuk az áruló szolgarendszert, a magyar fasisztust is!

Ugyanakkor, amikor végképp letépjük a magyarság nyakáról a német jármot, ugyanakkor le kell törnünk azokat az áruló sváb és

magyar kezeket is, amelyek azt ránk rakták.

Történelmünk nagy napjai jönnek. De ezek a napok csak akkor szélesednek ki nagy évekké, évizedekké, ha erős, kíméletlen cézzel látunk a bűnös rendszer porig zúzásához és az új harcok leomrási kiépítéséhez.

Ebben a munkában az egész magyar nép részt fog venni. A magyar dolgozók közös nagy műve lesz az új ország, amely az itokból, vérből, szennyből végre kiemelkedik. A mult titkos játékaik megszűntek, a politika többé nem úri huncutság, hanem az egész magyar nép öntudatos csekedete. Minden az ő itelő szemé előtt és általa megy végbe.

Ideiglenes Nemzetgyűlés ül össze a közeli napokban. A Nemzetgyűlést a felszabadult ország demokratikus erői képezik. Feladata megalakítani Magyarországot ideiglenes Nemzeti Kormányát.

Hatalmas jelentőségű lépés ez a kibontakozás, a megszilárdulás felé. Az új magyar kormány szétöri a német szövetség véres láncát és kezét nyújtja a nagy, szabad, demokratikus népeknek. Ezzel megteremtí az új, független ország biztos alapjait.

A nemzeti szocializmus kívánatosra festett álarca a sárba hullt, előttünk vigyorog a német imperializmus kiábrándító, gyilkos arca. A magyar fasiszták pusztító szolgálhada felett a történelem ítélőszéke hoz majd sújtó örvényt.

Az ő izgatásuk, metelyező propagandájuk, alattomos aknamunkájuk, árulásuk, rablásuk műve a véres, elpusztított ország.

A harcok magyar demokrácia, a dolgozók bölcs, maradandó műve lesz az új, erős, független Magyarország!

Radó István

Heves harcok Budapesttől délnyugatra

Nagy tankcsata a Velencei tó mellett

A Budapest körüli harcok tetőpontjukhoz közelednek. A jelentések beszámolnak arról, hogy a szovjet csapatok a főváros határáról csak néhány km-re állnak északra és keletre; küszöbön áll Kispest közvetlen ostroma is, melynek határán a németek a házak felrobbantásával védelmi vonalat létesítettek. Most már napok óta a belterület is a szovjet tűzréteg tűzét kénytelen elszervezni és haditudósítók közlése szerint az

égő főváros lángjait 80 km távolságból lehet látni.

Más jelentés beszámol arról, hogy Budapesttől délnyugatra a Velencei-tó mellett súlyos tankcsata van folyamatban. Itt Tolbukin tábornagy hadserege akarja kieroszakolni az áttörést Budapest felé, elvágyva az utolsó kivezető útvonalat, a budapest—bécsi országot.

Budapest sorsa tehát meg van pecsételve. A német hadvezetőség is tudja, hogy a város menthetetlen és elvesztése csak rövid idő kérdése. Mégis, semleges jelentések szerint, a német hadvezetőség erősítéseket vont a budapesti arcvonalszakaszra és

utcai harcokban akarja védeni a várost,

nem törődve azzal, hogy ebben az esetben teljes pusztulás vár a már eddig is sokat szenvedett városra. Ugyane jelentések szerint Budapestben már nincs víz-, villany- és gázszolgáltatás, az összes Duna-hidakat aláaknázták. A német sajtó természetesen állítja be azt, hogy Budapestet fel kell áldozni, „mert 10 Budapest sem ér meg egy Bécs”.

A „Daily Telegraph” moszkvai tudósítója írja, hogy „a németek elhatározták szövetségük fővárosának feláldozását és friss tartalékokat hoztak a frontra, így a budapesti csata makacs elnyújtása elkerülhetetlenné vált. Ha a helyzet tényleg így alakul, a magyar nép hosszú ideig meg fogja emlegetni a német fegyvertársat. A világon semmi sem tud borzalmasabban elpusztítani egy várost, mint utcai harcok német-orosz módra. Ilyen utcai harcok teljes elpusztítását jelentik annak a Budapestnek, amely általános vélemény szerint Európa egyik leggyönyörűbb városa. Ebben a városban a német csapatok utcai harcot akarnak folytatni. Az oroszokról nem is lehet feltételezni, hogy a legcsekélyebb mértékben tekintettel legyenek Budapestre, mindaddig, amíg a magyarok háborút viselnek Németország oldalán” — fejezi be tudósítását a „Daily Telegraph” munkatársa.

A legsúlyosabb beszámítás alá esik a hazaáruló Szálasi-kormány államtitkárnak, Vágó Pálnak az a felhívása, melyben Budapest lakosságát a végsőkig való ellenállásra hívja fel gazdája nevében. Ezek a lelkiismeretlen kalandorok tehát, miután tönkretették az országot és kiszolgálták

ták népét a német molóchnak, most már a

főváros teljes elpusztításától sem riadnak vissza.

Most Budapest lakosságán a sor. Utótt az utolsó óra. Talán már csak órák állnak rendelkezésükre, hogy megvédjék Buda-

Szerencset elfoglalta a vörös hadsereg

Moszkva, december 15. A Malinovszki-hadsereg Miskolctól északra és északkeletre tovább folytatta előnyomulását. Miskolctól északkeletre a szovjet csapatok nagy bekerítő hadmozdulatot hajtottak végre és

elfoglalták Szerencs városát, valamint húsz további helységet,

köztük Monokot. Szerencs elfoglalásakor a németek nagy ember- és anyagvesztéssel szenvedtek. Miskolctól északra az orosz

csapatok visszavertek több német ellentámadást és

átkelve a Sajó és Boldva folyókon, sok helységet elfoglaltak,

köztük Bodrogkeresztúr, Edelényt, Sajókat, Szuhakállót és Borsodot. A vörös hadsereg az itt kiépített erős német védelmi rendszer áttörése után a szlovák határ felé nyomul előre és most 4 km-re áll Szendrő városától keletre.

Ujabb térférség nyugaton

London, dec. 15. Eisenhower tábornok főhadiszállásának mai hadijelentése a következőkben számol be: Észak-Elzászban a szövetséges hadoszlopok harapófógszerű hadmozdulattal tíz kilométerre nyomultak előre északnak. Ebben a körzetben és ettől keletre a Rajna irányában az előretört ékek ellenséges ellentámadással szemben 12 falut foglaltak el. A szövetséges csapatok a Rajna mentén nem egészen két km-re közelítették meg a német határt, Lauterburg közelében. A hadijelentés még hozzáfűzi hogy Strassburgtól délre a szövetséges csapatok mintegy 3 km-nyi teret nyertek a Rajna közelében és most már a Raj-

na egy 65 km-es szakaszát tartják a kezükben. A Saar völgyében, a saarlauteni hídfő közelében tovább folynak az elkeseredett harcok. Német területen a szövetségesek további tért nyertek a Bliess folyón túl. A szövetséges csapatok birtokába került a Röhr balpartjának az Inde folyó torkolatától egészen Dürentől északnyugatra terjedő része. Dürentől délre a szövetséges csapatok további tért nyertek. Az 1. amerikai hadsereg most már az aachen—kölni autótutat teljesen megtisztította a Röhrig.

A beállott rossz idő folytán a szövetséges légitevékenység csökkent.

Német tömeggyilkosságok a lengyelországi koncentrációs táborokban

Newyork, december. (TASS.) Az amerikai menekültügyi bizottság tagjai Hull, Morgenthau és Stimson, most adták ki jelentésüket, mely részletes beszámolót nyújt a déllengyelországi internáló táborok tömeggyilkosságairól. A jelentés részletes leírást ad — egyes menekültek vallomása alapján — arról a bestialitusról, melyet ezekben a táborokban többmillió embert gázkamrákban kivégeztek és azután krematóriumokban elégettek. Két év alatt 1,700.000 zsidót öltek meg mérgezőgázzal. A foglyokkal való bánásmód olyan elviselhetetlen volt, hogy egy hónap lefor-

gása alatt 80.000 ember pusztult el.

Előkelő berlini vendégeket is meghívtak, akiknek bemutatták először üvegablakokon keresztül a gázkamrák, majd az újonnan épített kemence működését. A jelentés beszámol arról a bánásmódról is, melyben ezekben a táborokban a különböző nemzetiségű hadifoglyokat részesítették. Ezek a rohamosan terjedő tifuszjárvány dacára semmiféle orvosi kezelésben nem részesültek, hanem a betegeket eleinte méreggel, utóbb gázzal elpusztították.

Szakál Géza Vilmos

(született 1926 október 27, Debrecen)

Jelenlétzen

vagy aki tud hozzá érni, értesítse özv. Kovács Kálmánét, Arpádtér 37. szám. Jutalmat megkapja.

Ungvár munkássága is megállta helyét

Ungvár felszabadítása a náci uralom alól csak hetekkel később következett be, mint Debrecené. A kárpáti hágók és járhatatlan hegyi utak gigászi harcra kényszerítették a vörös hadsereget.

Ungvárt környező vidéken a németek visszavonulását mindenütt felrobbantott hidak, utak, tisztkös falak és szívet fájdító romok jelzik.

Ungvár azonban, a szovjet csapatok váratlan és gyors lerohanása miatt, sokkal kevesebb kárt szenvedett, mint például Debrecen.

A náciak, már a város eleste előtt, hetekkel aláaknázták a vízműveket, a villanytelepet és az Ung folyó hidait. A város elestének reggelén a német fasiszta egységük után gyújtották meg a gyújtószinórokat. Meggyújtották a hatalmas villanytelepet és a vízművek aknazsinórait is. A robbanás minden pillanatban várható volt. Utána átszaladtak az Ung-folyó hidjain és ott is pillanatok alatt elintézték munkájukat. Egtek a gyújtószinórok. A banditák ezután rohantak az utóvédekkel együtt, hogy déli irányba elhagyják a várost.

A hatalmas erőműtelepek felrobbantása azonban csütörtököt mondott. Ugyanis az történt, hogy a vízműveknél és a villanytelepen is a szervezett munkások előző éjjel számtalan helyen elvágták a sok-sok folyó néter, tekervényes gyújtószinórt. Megmentették a város villany- és vízműveit.

A Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség

december hó 17-én délután 3 órakor a Csokonai Színházban

József Attila

30. évfordulóját tart

Értesítem t. vendégeimet, hogy

Íodrászüzletemet ismét megnyitottam.

Kérem szíves pártfogásukat

Ozga Béla

Íodrászüzlet, Varga-utca 1. sz.

Lengyel KÉLMESTŐ

kifogástalanul fest, mos, tisztít.

Üzlet: Csapó-utca 24.

Üzem: Csapó-utca 47.

Meteor mozgó

Ma szombaton

Gsaladun (szegylene)

magyar v. gjáték

Főszereplők: Goll Bea, Mály Gerő, Vaszary Iri.

Előadások kezdete: d. u. 3 órakor.

Jegyelovelei d. u. 2 órától

Még néhány jegy kapható

a ma délutáni

HEIMLICH

magyar v. gjáték

kiadóhivata unknban

József kir. hg.-utca 16 sz.

Beletörtő fármaba. K...
nőtt fel az...
a régi, a f...
munkásszab...
jogokról m...
utolsó pilla...
vezeli tag...
nagyon kev...
szervezetek...
Mióta g...
reskedő, b...
kal dolgoz...
zós néven...
a világon...
adja, áruba...
zött sohasé...
egyértetés...
kedtek és...
nél fogva...
bank, föld...
nél több ü...
házat, nag...
delkező ba...
tokot vásá...
gos szinten...
sanak mag...

A tökése...
sére igen s...
zésre. Így...
munkabert...
időt a leh...
ben megh...
sebb, ferfi...
és gyerme...
nak és a t...
tékében k...
leg a női...
oivan m...
teinek, m...
munkástól...

A munk...
vezeteln...
szik, hog...
teremtett...
gyobb ar...
Mindke...
gait. A...
üosztökb...
rűmek. A...
nyolás el...
ügy véde...
don öss...
egyesült...
emberi é...
gának. A...
vezetekbe...
gyáron...
gon belül...
fog egy k...
mak vag...
tett szak...

A szal...
ság által...
lélesített...
zárólag...
nak.

A den...
a munka...
szervezk...
munkáss...
ken ke...
hogy m...
munkan...
álljon, r...
ütem, n...
élelmezé...
Amenny...
hajlandó...
munkáss...
dolgozól...
sen abb...
kényszer...
tartását.

A sz...
nak úgy...
minden...
zárkózik...
az által...

A szakszervezetek célja és hivatása

Beleértünk a 25 éves reakció fármaga. Közel egy új nemzedék nőtt fel az elnyomás alatt, mely a régi, a fasizmus által letiport munkásszabadságról és munkásjogokról mitsem tud. A gerinces, utolsó pillanatig kitartó szakszervezeti tagokon kívül általában nagyon kevesen ismerik a szakszervezetek célját és hivatását.

Mióta gyártulajdonos, nagykereskedő, bankár, földmunkásokkal dolgozó földbirtokos, közös néven tőkés és munkás van a világon, aki munkaejét eladja, aruba bocsátja, a kettő között sohasem volt meg a teljes egyetértés. A tőkés arra törekedett és törekedik helyzetük-nél fogva, hogy a gyár, üzlet, bank, földbirtok hozamából minél több új gyárat, nagyobb áruházat, nagyobb alaptőkével rendelkező bankot, nagyobb földbirtokot vásárolhassanak s az átlagos szinten felüli jólétet biztosítsanak maguknak.

A tőkésosztálynak célja elérésére igen sok eszköz áll rendelkezésre. Igyekszik minél kevesebb munkabért fizetni és a munkaidőt a lehető legnagyobb mértékben meghosszabbítani. Az igényesebb, férfi munkaerő helyett női és gyermek-munkaerőt alkalmaznak és a munkabért ennek mértékében leszállítják, de egyidejűleg a női munkásoktól is ugyanolyan munkateljesítményt követelnek, mint bármely más férfi-munkástól s b.

A munkásság viszont szakszervezetein keresztül arra törekszik, hogy a munkaeje által teremtett értékekből minél nagyobb arányban részesedjék.

Mindkettő védi a maga jogait. A tőkés a kártyákba, tőzstőkébe, konzernekbe tömörül. A mértéketlen kizsákmányolás ellen a munkásság pedig úgy védekezik, hogy testvéri módon össze-og, szervezkedik és egyesült erővel, közös akarattal emberi életmódot harcol ki magának. A munkásság munkásszervezetekbe tömörül, amely egy gyáron, egy városban, egy országon belül minden munkást összefog egy közös szervezetbe, a szakmák vagy üzemek szerint felépített szakszervezetekbe.

A szakszervezetek a munkásság által önként, saját erejéből létesített szervezetei, melyek kizárólag a munkásságért harcolnak.

A demokrácia alapköve, hogy a munkásság érdekei védelmére szervezkedhessék. Joga van a munkásságnak a szakszervezeteken keresztül beleszólnia abba, hogy milyen munkabért kapjon, munkanapja hány munkaórából álljon, milyen legyen a munkaidő, megfelelő-e a munkásság élelmézése, lakása és így tovább. Amennyiben a vállalkozó nem hajlandó engedményeket tenni a munkásság javára, joga van a dolgozóknak a munkát egységesen abbahagyni és sztrájkjal kikényszeríteni jogai tiszteletben tartását.

A szakszervezetek hivatásuknak úgy tudnak eleget tenni, ha minden becsületes munkás felzárkózik a szakszervezetekbe s az általuk megválasztott szakszervezeti vezetők határozatainak engedelmeskedik és nem árulja el munkatársait. A szakszervezetek által megállapított határozatok minden szakszervezeti tagra érvényesek s azokat köteles elfogadni. Minden munkás csak a szakszervezeteken keresztül javíthat sorsán, egyéni próbálkozások kudarcba fulladnak.

A népi demokrácia sarokköve az is, hogy örökletes, vagy életfogytig tartó tisztségeket senkire sem ruház. A szakszervezeti vezetők, ha a munkásság többsége akarja, bármikor leválthatók és újráválaszthatók. Ez az egyedüli biztosítéka, hogy a szakszervezeti vezetők valóban a munkásság érdekeit képviseljék. És hogy a munkásság által megválasztott vezetők vagy gyári bizalmiférfiak valóban a munkásság érdekeit képviselik-e, ezt a munkásságnak állandóan ellenőriznie kell. S amint bizonyíték van arra vonatkozólag, hogy a szakszervezeti vezető vagy gyári bizalmi a munkásság rovására kötött egyességet a vállalkozókkal, a szakszervezeti tagoknak nemcsak joguk, hanem kötelességük is a vezetőt azonnal leváltani, a bizalmi testületet úgy átalakítani, hogy az ismét a munkásság bizalmára támaszkodjék s a lehető legjobb összetételű legyen. Ezért célszerű a bizalmi kérdést mindig gyakrabban felvetni és a bizalmi testületet mindig jobbakkal és egyre jobbakkal pótolni.

A fasizmus csak a tőkés szerveskedését engedte meg, a munkásszervezeteket széjjelverte, a munkásokat lekommunizálta, rendőrkékre juttatta, ha bérjavítást kértek. A munkásság jogait és kötelességeit nem a munkásság állapította meg, hanem felül-ről rákényszerítették.

A szakszervezetek és munkásszervezetek az új magyar demokrácia fundamentumait képezik. Minél szélesebb lesz az az alap, amelyen ez a hatalmas építmény nyugodni fog, annál nagyobb biztosíték van arra, hogy az új Magyarország a munkásságé, parasztságé és értelmiségé lesz.

Balogh Elemér.

Gimnáziumi hirdetés

Közöm a fiugimnázium tanulóival hogy 1. hó 18-án, hétfőn az iskolai év ünnepélyes megnyitásával munkánkat megkezdjük. A tanári testület 9, a tanulók pedig háromnegyed 9 órakor gyülekeznek a ref. Kolégium udvarán. Isten isztelek után az ünnepélyt 10 órakor tartjuk a Kolégium oratóriumában. Az ünnepélyre ezúton hívjuk meg a szülőket és az iskolai barátait.

A VII-VIII. oszt. tanulók rendezési munkálatait végzésére ma, 16-án, szombaton d. e. 9 órakor jelezzék meg a Kolégiumban. Dr. Simon László mb. igazgató.

A debreceni Szociáldemokrata Párt végrehajtóbizottsága folyó hó 17-én, vasárnap délután fél 3 órakor pártértekezletet tart, melyre a pártszervezet tagjait meghívja a végrehajtóbizottság.

„Mit tanítsunk, mit ne tanítsunk?”

— Hozzászólás „Docturus” cikkéhez —

Ezzel a címmel figyelemreméltó cikket közöl a Néplap szerdai száma. A cikkíró helyesen és joggal hívja fel a figyelmet arra, hogy a letűnt korszak tankönyvirodalma és általában tananyaga revízióra szorul s ezt a revíziót az új idők tisztább szellemében kell eivégezni. Cikke egyes részleteivel azonban nem tudunk fenntartás nélkül egyetérteni. Legkevésbé azt az állítást fogadhatjuk el, hogy a két fő világnézeti tárgynak, a magyarnak és történelemnek az anyaga „nagyjából megmaradhat egészen addig, amíg az utolsó évtizedekig el nem ér”. Ezt a felfogást még cikkírónak azzal a korrekтивumával is hibásnak tartjuk, hogy az irodalom és történelem anyagát ezentúl a „társadalomszemlélet szempontjából” is meg kell világítani.

Bizony, többet kell tennünk. Éppen ennél a két tantárgynál, a magyar irodalomnál és történelemnél, egészen a gyökerekig le kell ásnunk és az új szellem reflektorfényében kell átértékelnünk e két tudománykör egész anyagát. A „szellemtörténet” divatjának szomorú negyedszázadában az áltudományos vakmerőség tág teret kapott a tények elhangolására, a mélyebb, eszmei valóságok eltorzítására és meghamisítására és nagyon hézagos munkát végez az, aki eddig használt tankönyveinknek csak a legújabb időre vonatkozó lapjait javítgatná. Nem átvitott, átdolgozott tankönyvekre van szükség, hanem új tankönyvekre. Minden könyv valaminő lelkeséget, jó

vagy rossz szellemet lélekezik s ez a szellem nem irtható ki egyes lapok vagy szövegek kitalásával: ez a szellem, bár rajtakaphatatlanul, de halálos biztosan árad és ömlik minden mondatból, minden jelzéből. A politikai propaganda az utolsó években nagyon is el tudott igazodni a stílushatások finom és bonyolult labirintusában!

S ha az új korszak új szellemű írói és tudósai szerkesztik majd a magyar nyelv és magyar történelem tankönyveit, végre a tömegek előtt is világossá válik, hogy a magyar nemzeti múlt, a magyar nemzeti hagyomány — éppen a legértékesebb képviselőiben — sokkal inkább árasztja az új idők szabadabb, tisztább, humánusabb, tehát magyarabb szellemét, mint a „jobbaldalinak” keresztelt reakciós, szűkkeblű, gyűlölködő és földhözragadt „mentalitást”.

Azt viszont készséggel elismerjük, hogy új tankönyvek kibocsátása nem megy maról-holnapra. A technikai nehézségek leküzdésének pillanatáig — de egy perccel sem tovább! — meg kell elégednünk olyasféle kisebb, kényeszerű korrekcióval, amelyet a cikkíró ajánl. De talán még addig is jobb volna, ha tanáraink — feltéve, hogy a demokratikus világ új szelleme él bennük — saját diktátumaikkal pótolnák a tankönyv ártalmasan elavult fejezeteit. Ilyen diktátumokra már csak azért is szükség lesz, mert a megrövidült tanév elkerülhetlenné teszi a tananyag radikális összevonását. (Öz Pál)

A szakszervezetek is képviselőket kaptak a Nemzeti Bizottságban

A Nemzeti Bizottság ma Juhász Nagy Sándor elnöklete alatt ülést tartott. Az ülés a folyóügyek tárgyalásán kívül határozatot hozott, hogy a szakszervezetek képviselőit — számszerint ötöt —

meghívja a Nemzeti Bizottságba. Továbbá elhatározták, hogy a többi érdekképviseletek egy-egy képviselőjét szintén meghívják a Bizottsághoz. A Bizottság holnap 11 órakor folytatja ülését.

Erdei Ferenc a Nemzeti Parasztpárt munkájáról

A szegedi politikai vezetők között, akik Debrecenre meglátogatni jöttek, itt volt **Erdei Ferenc**, a Nemzeti Parasztpárt főtitkára is. Erdei, aki egyben a „D. Magyarországi” egyik szerkesztője is, országszerte eismert szakértője a szövetkezeti és földreformkérdésnek.

A Nemzeti Parasztpárt munkájára vonatkozólag a következő nyilatkozatot adta munkatársunknak:

— A Nemzeti Parasztpárt nem új fogalom. Már 1939-ben alapítottuk meg Kovács Imrével, de a m. kir. csendőrség és rendőrség „áldásos” munkájával megakadályozta, hogy nyíltan szervezkedhessék. A párt tulajdonképpen a „Szabad Szó” c. hetilapon keresztül dolgozott az új, demokratikus Magyarorszáért. Szerkesztői üzeneteink, melyeket Szabó Pál, Kovács Imre, Varga Jenő és mások vezettek, pótolják a nyílt pártéletet. A március 19-i gyászos események után pártunk is résztvevője az illegális munkában és

a Magyar Front tagjaként azon volt, hogy erősítse a magyar függetlenségi mozgalmat.

— Tud-e valamit Bajcsy-Zsilinszky Endréről és Kovács Imréről?

— Bajcsy-Zsilinszkyt a náci hódolók halálra ítélték, — hogy hol van, sikerült-e megmenekülnie a halálos veszedelemből, nem tudok. Kovács Imre-t sem tudok sajnos többet. Remélem azonban, hogy épségben fogjuk viszont látni a magyarságnak ezeket az értékes fiait. (ag.)

Iskolai irkák,

füzetek, író- és rajzszerek beszerezhető

„Méliusz”

könyvkereskedésben

Levél a szerkesztőhöz a lakhatatlanná vált épületek ügyében

A lakhatatlanná vált épületeken az őszi eső és a közelgő tél végzi romboló munkáját és ha az építés nem indul meg, a mérhetetlen anyagi károk mellett, az adóalanyok sokaságának teljes kiesésével kell számolnunk. Az építés ezért nem csupán egyéni, hanem elsősorban közérdek. A közérdekre való tekintettel, de más szempontok miatt is, szerény véleményem szerint, az építési munkálatokat a városnak intézményesen kell megindítania! A város hivatalos közegei útján megállapíthatná:

1. a javításra szoruló középületek számát;
2. a javításra szoruló olyan magán-épületek számát, amelynek tulajdonosa feltehetőleg, de megfelelő tőkével nem rendelkezik;
3. a javításra szoruló olyan magán-épületek számát, amelyeknek tulajdonosa elmentekült.

Ezen megállapítások után a szervezett építőipari munkásság képviselőitől bekérhető ajánlat alapján kialakulna olyan kép, amely összességében mutatná a helyreállítási költséget.

A költségek összegszerű ismeretében az anyagi fedezetről belső kölesön kibocsátásával lehetne gondoskodni. A helyi pénzpiac ismeretében állítom, hogy megfelelő összegű tőke teaurálva van és kamatozatlanul hever, ezért egy valorizációval biztosított elhelyezkedési lehetőség nagy érdeklődést váltana ki. Az érdeklődés feltételül fokozható volna különböző előnyök nyújtásával. (Névértékkel alacsonyabb kurzus, óvadékképesség, bankképesség stb.) Az önkéntes jegyzés határidejét rövidre lehetne korlátozni és nyilvánosságra hozni a kötvény kibocsátásával egyidőben, hogy megfelelő összegű önkéntes jegyzés hiányában következni fog a kényszerjegyzés, amely vagyonához és keresetéhez mértén mindenkit kötelez a részvételben. Az önkéntes jegyzés sikerét döntően befolyásolná az a körülmény, hogy a kényszerjegyzés a fentebb említett előnyöket nem élvezhetné!

A magánépületek helyreállítási költségeit jórészt az ingatlan birtokosaival lehetne biztosítani úgy, hogy rendeltileg volna kimondandó az így szerzett zálogjog minden más zálogjoggal szembeni elsőbbsége! Ez az elsőbbség egyrészt teljes biztosítékot nyújtana, másrészt nem sértene a többi zálogjogok fedezeti épségét, miután az ingatlan állandóságának biztosítása a fedezet értékét a költséggel arányban nem álló módon biztosítaná. A tulajdonos hiányát ügygondnok kirendelése útján lehetne áthidalni.

Jól tudom, hogy az elgondolásnak jogi és más vonatkozású akadályai lehetnek a rendkívüli idők azonban rendkívüli intézkedéseket követelnek, ezért nem szabad néma megadással nézni a romlást, hanem beavatkozni kell. (Öhr.)

Hirdetőkink figyelmébe!

Felkérjük i. t. hirdetőinket, hogy vasárnapi számunkba hirdetéseiket kiadóhivatalunkban (József kir. herceg-u. 15.) délután 3 óráig szíveskedjenek feladni, nehogy anyagtorlódás miatt kimaradjanak.

Dr. Szilágyi Tibor orvos rendelését megkezdte. Rendei d. u. 2-4-ig, Rotherme u ca 28. sz. m. alatt.

Hirdetmény. Mindazok, akik lovakal, 2 éven feüli ösöкке, vagy bivalival rendelkeznek, de a méntele roszakat lebé végzés végett ezide g még nem vezették elő, vagy a legut b i vizsgálat alkalmával el lettek küldve, hogy áll taikat december hó 20-án es 21-ikén, szerdán es csütörtökön a méntelepre lebé végzés végett ana is inkább vezess k elő, mert ellenke ő esetben a náluk evő lovakat, ökröket, bivalyokat elvetetem. A b mutásra elővezetendő minden ló es csikó, teüntet nélkül azoknak korára, tovább á két éven feüli ökr es biva y A tulajdonjog i az ösökhöz szü. séges okmányokat, vagy egyéb r tokat minden i k te es felmutatni. Debrecen, 1944. év december hó 15. Polgá mester.

Perfekt gyors- és gépirót vagy gépirónó keresünk azonnali belépésre. Nyelvtudás előnyben. **NÉPLAP szerkesztősége.**

Szükség van-e a Lakáshivatal további működésére?

Az elmúlt évek nehéz lakáviszonyai hozták létre a debreceni Lakáshivatalt, mely a felszabadítást követő hetekben újra megkezdte működését.

A jelenlegi helyzet figyelembevételével érdemes vizsgálat alá venni a Lakáshivatal szerepét. A múltban a városban lényegesen több volt a lakásigénylő, mint a lakás. A város vezetősége a lakás-probléma intézményes megoldására felállította a Lakáshivatalt, mely több-kevesebb sikerrel meg is felelt hivatásának. Most azonban gyökeresen megváltozott a helyzet. A légítamadások által okozott károkat is figyelembe véve megállapítható, hogy Debrecenben ma jóval több a lakás, mint

a lakás-igénylő.

Fölmerül tehát a kérdés: szükség van-e a Lakáshivatal további működésére? Szerintünk megfelelőbb volna, ha a lakás-berlet a háztulajdonos és a bérlő szabad meg egyezésének tárgyát képezné. Véleményünk szerint minden lakásigénylő a Lakáshivatal közbeiktatása nélkül is hozzájutna a számára leginkább megfelelő lakáshoz.

A lakás-berletek szabaddá tétele valószínűleg egészségesebb helyzetet teremtene ezen a fronton, a Lakáshivatal megszűntetésével pedig jelentékeny munkaerő szabadulna fel, melyet egyéb, munkaerő hiányában lévő városi intézménynél lehetne hasznosítani.

Apróhirdetések

Szakk munkásokkal a szakszervezetek közvetítésén, Arany János uca-2.

LEVELEZÉS

Középkorú nő megismerkedne házasság céljából magánossal, akinek lakása van. „Független” jellegre.

MUNKA

Mindenes háztartási alkalmazott felvétetik Rákóczi-utca 15.

Magános nő vagy idősebb házaspár házmesternek felvétetik. Nyil-utca 9.

Varródaiba tanulóéleányt felvétetik Kissa Katalin nőiszabó, Hatvan-u. 6.

Hölgyfodrász kiegészítéssel magas fizetéssel felvessz Orosz, Kassa-út 11. sz.

Angorafonó hölgyeket keresek. Pikó, Kossuth-utca 4., kézimunkaüzlet.

Tisztességes nőt kvártélyba keresek. Ruyter-u. 38. sz.

Cipészszerszám és tűzőnő felvesszek, olyan tűzőnő keresek, aki ragasztani is tud Ugyanott eladó egy gőzviznikanizáló gép. Cegléd-u. 10.

Hölgyfodrász kiegészítéssel felvétetik Czegéd-utca 2. Szabó György fodrászmesternél.

LAKÁS

Kiadó egy utcai bútorozott szoba komoly embernek. Baross-u. 15.

4 diáklánynak vagy tisztviselőnek szép bútorozott szoba kiadó. Cím a kiadóban.

Kettőszobás lakást keresek, lehetőleg központban. Pikó, Kossuth-u. 4.

Kiadó gróf Vécsey 12. alatt 3 szobás lakás azonnal. Értekezni: Zöldfa-u. 7.

1 szoba konyahasználattal kiadó Szabó Kálmán-u. 46.

Vendégház szálloda kert-helyiséggel kiadó. Értekezni: Szoboszló-út 4.

ELADÁS

Pianinó, fürdőkádak, cserépkályhák, automata vaskályhák, kocsz eladók délbán. Csapó 28.

EGYÉB

Szász Gyuláné nőiszabóságát ismét megnyitotta Török Bálint-u. 24. alatt.

Rácz Lajosné, Fancsika 79. csizmát hozza vissza, vagy az aláírt cédula alapján intézkedem.

Gyapjúfeldolgozást vállalok, mosást, kartolást. Kőcsy-u. 20.

Szabó Gyula névre kiállított iparigazolványt és más fontos okmányaimat elvesztettem. Megtaláló jutalomban részesül Nyil-utca 9. alatt.

Egy-két diákgyerek teljes ellátásra azonnal felvesszek. Arany János-utca 12., II. ajtó.

Lóhús I. oszt. ma és minden nap kapható. Ma friss hurka kapható Kissa Gyula lómeszárosnál, Hatvan-u. 71.

Fonalakat, mindennemű kötő- és varrófonalat minden mennyiségben veszek. Pikó, Kossuth-u. 4.

Veszek és eladok használt bútorokat, ruhaheműket, varrógépet. Mezei Gyula, József kir. herceg-u. 50.

Veszek szabó varrógépet. Ajánlatot kérek Pikó kézimunkaüzlet, Kossuth-u. 4.

Veszek 8-as gőzkazánt, lehetőleg magánjártót. Hevesi Sándor, Kaba, fiúrdó.

Öntött ócska vasat veszek minden mennyiségben. Kronberger, Kishegyési-út 18.

Magánórák adását megkezdem. Ilonka néni.

Figyelem! Használt női és férfi ruhákat és cipőket, fehérneműket veszek és adok a lakásomon. Hívásra házhoz is megyek. Zagyva Gyula órszeres, Bethln-u. 50. sz.

Építési anyagok, aholit és cementlapok ismét kaphatók a Debreceni Műgyár Fürdő-u. 2. sz. telepén, téglá pedig a Kishegyési-út 459. sz. téglagyárában. Telefon névze hívandó.

50-100 darab 3-7 hónapos malacot keresek megvételre. Széchenyi 85. (H. 36.)

Vágott és élő baromfi állandoan kapható smegrendelhető Pusztainál, Simonffy-utca 2-c. (Sz. 9.)

Matta Anna nőikalapszalonyját megnyitotta Simonffy-u. 2.

HÁDHÁZY közjegyzői irodá működését megkezdte. Piac-u. 43. (Svetits-bérház.) (H. 13.)

Lebombázott házat vagy telket megvételre keresek. Üzletes ház előnyben. Ügygondkót díjazok. Cím a kiadóban.

Tetőfedéseket palával, cseréppel, papírral, szurokkal soron kívül végez Buloyovszky Dániel, Széchenyi-u. 41.

Mindent veszek és eladok. Nyomatató-u. 4.

Antik és stíl bútorok, csillárok, díszműtárgyak, festmények, gyermekkosci, gyermekágy és zsirnak való zománcozott köledények ócsó árban beszerezhetőek az Ingóság-közvetítőben, (Püspöki palota).

Elcserezném békebeli minőségű, alig használt fekete kabát, mellény és csikos nadrág öltönyömet hízott sertésért. Bekecs-u. 9. á. (saroképület).

Lovat veszek. Arany János-u. 53.

Veszek töltőtollat, csavarirónt, ceruzát, levélpapírt, képes meséskönyvet és minden szakmába vágó dolgokat a „Harmathy” könyvkereskedésbe.

Sertést, szarvasmarhát, juhot, hüvelyes terményt legmagasabb napi áron vásárolok. Vadász, Miklós-u. 43.

3-tól 6-ig puloverkötőgépet keresek megvételre, gyapjúkártyoló gépszalagot keresek. 10-12-ig. Ferencz Dénesné, Eötvös-u. 8.

Felhívom azoknak az egyéneknek figyelmét, akik a Barna Lászlóné, Csapó-u. 16. sz. alól zongorát, pianinót és billárdasztalt hérbé vettek, hogy jelentkezzenek Csapó-u. 16. alatt. (Sz. 38.)

SZAKSZERVEZETI H. REK

Kis ács- és kis kőművesiparosok! Felhívjuk a kis ács- és kőművesiparosokat, hogy f. hó 17-én, vasárnap d. e. 9 óra or saját érce úkben je enjenek meg. Lónyai utca 31. szám alatt. Szakszervezeti elnök.

Szabomunkások vasárnap fel 10 és 12 óra között ta sági kön. vük átvetele céljából jelenjenek meg Arany János utca 2. szám alatt.

Református istentiszteletek

Református istentiszteletek december 17-én. Kálvin-tér (egyházi tanácsterem) d. e. 10 órakor D. dr. Révész Imre. Révész-tér 2. d. e. 9 órakor Kerekes János. Révész-tér 2. d. e. 11 órakor dr. Ferenczy Károly. Kossuth-utcai templomban d. e. 9 órakor Kovács József. Károlyi G.-téri templomban d. e. 9 órakor Berényi József. Arpad-téri templomban d. e. 9 órakor dr. Erdei Mihály, d. u. 3 órakor dr. Erdei Mihály. Homokkerti templomban d. e. 10 órakor Pál Antal, d. u. 2 órakor Kovács József. Nyilastelepi templomban d. e. 9 órakor Sipsos Károly, d. u. 3 órakor Sipsos Károly. Csapókerti templomban d. e. 9 órakor Sulyok Kálmán, d. u. 3 órakor Sulyok Kálmán. Kerekes-telepi templomban d. e. 9 órakor Pinczési Pál, d. u. 2 órakor Pál Antal. Egyetemi alagsor d. u. háromnegyed 6 órakor Konecz Zoltán. Augustus szanatóriumban egybegyed 10 órakor Konecz Zoltán. Egyetemi klinikákon Konecz Zoltán, dr. Czeglédy Sándor és Bagdy Dániel. Testvérképzőben d. e. 11 órakor Konecz Zoltán. Téglyáskerti all. iskolában d. e. 10 órakor Dusicsa Ferenc. Wolfka-telepi olvasóköriben d. u. 2 órakor Pinczési Pál.

Elkőborolt december 13-án a kádarsi lőesőtésnél 2 darab másfél éves csikóm. Mindkettő jegyte en. Egyik gesztenye, m si vilgós peji. Fofájukon M. I. bílvog. Megtálalóját, nyomiravezetőjét magas jutamban részesítem Öndőj, Kádár-dűő 64. iskola mellett.

HALÁLOZÁSOK. Simó István tímár-mester 60 éves korában elhunyt. Temetés szombaton délután 1 órakor lesz a Köztemető díszravatalozó terméből. Lakás: Teleki-u. 60. Dankó temetkezés.

Hevesi Erzsébet 34 éves korában elhunyt. Temetés szombaton délután 2 órakor lesz a Köztemető díszravatalozó terméből. Lakás: Hétvezér-u. 47/b. Dankó temetkezés.

Fésüs Gyula pékmester életének 40-ik évében és Rézegi István péksegéd életének 36-ik évében október hó 20-án elhunytak. Földi részeiket vasárnap délbén 1 órakor a Köztemető díszravatalozó terméből helyezik örök nyugalomra. Halálukat családjukon és kiterjedt rokonságon kívül a kartársak és jóbarátok gyászolják. Lakás: Czegléd-utca 18. Gebauer temetkezési vállalat.

Ujfalussy István gazdálkodó 62 éves korában és Bánkúti Lajos postatiszt 27 éves korában elhunytak. Temetésük vasárnap délután 2 órakor lesz a Köztemetőben. Halálukat kiterjedt rokonság gyászolja. Lakás: Rothermere-utca 25. Gebauer temetkezési vállalat.

Tóth Irma 37 éves korában elhunyt. Temetés szombaton délbén egy órakor lesz a Köztemető ravatalozó terméből. Gyászolják: szülei, testvérei és a rokonság. Lakás: Timár-utca 25. Gebauer temetkezési vállalat.

Gitta János nyug. Máv. segédtiszt 68 éves korában elhunyt. Temetés szombaton délután 2 órakor lesz a Köztemető 2. A. ravatalozó terméből. Lakás: Kerekes-utca 33. Gebauer temetkezési vállalat.

Bönyei János 69. évében elhunyt. Temetés ma délelőtt 11 órakor lesz Köztemető III. ravatalozójából. Lakás: Széputca 26. Bartha vállalat végzi.

Köszönetnyilvánítás. Hálas szívvel köszönjük mindazoknak a kedves ismerősöknek, kollégáimnak akik kedves feleségem temetésén megjelentek és mély fájdalomukat enyhítették. Köszönettel: ifj. Darabos Imre.

Böszörményi Lajosné sz. Kovács Erzsébet temetését vasárnap délután 1 órakor lesz a Köztemető II. á. terméből. Lakásunk: Miklós-u. 34. sz. A temetést Csurka temetkezés rendesi.

Felelős szerkesztő: Raau István. **Felelős kiadó:** Dr. Tariska István. **Kiadja:** a „Szabadság” nyomda- és kiadóvállalat Debrecen, Jászai királyi baroc-utca 14. szám.